

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛЬСЬКА МОВА

Профільний рівень

ПРОГРАМА

з профільного навчання для

10–11 класів загальноосвітніх навчальних

закладів з навчанням польською мовою

Львів 2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Профілізація школи на сьогоднішній день є одним із важливих напрямів модернізації української загальної освіти. Уведення профільного навчання у 10-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів обумовлено сучасними тенденціями розвитку національної освіти, соціальним замовленням до школи з боку держави та суспільства, соціально-економічним і соціально-культурним розвитком України, а також аналізом позитивного досвіду шкільної освіти зарубіжних країн.

Теоретичною базою впровадження профільного навчання є закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепції профільного навчання у старшій школі, Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти та інших нормативно-правових документах. Основні теоретичні напрацювання вітчизняних і зарубіжних учених з урахуванням практичного досвіду в організації навчання старшокласників утілено в Концепції профільного навчання у старшій школі. Цей документ визначає базові поняття й основні підходи до вирішення проблеми профільності старшої школи: окреслює сутність, мету і принципи організації профільного навчання, його структуру і форми організації, розкриває призначення допрофільної підготовки як невід'ємного компонента профільного навчання. У системі сучасної освіти мова займає особливе місце в силу своїх соціальних, пізнавальних і розвивальних функцій як ще один засіб спілкування, пізнання навколишнього світу та розширення його кордонів. Профільне навчання польської мови – це цілеспрямована підготовка учнів до подальшої навчальної і/або професійної діяльності, пов'язаної з використанням мови як об'єкта майбутньої (професійної) діяльності або як засобу професійної комунікації.

Цілі профільного навчання мови мають два аспекти: предметний і особистісний. Предметний аспект – це оволодіння школярами основами наукових знань, загальна підготовка до практичної діяльності та формування наукових переконань. Особистісний аспект передбачає розвиток уміння мислити

(оволодіння певними розумовими операціями: класифікацією, синтезом, порівнянням, рефлексією тощо), розвиток творчих і пізнавальних здібностей, а також певних психологічних якостей, зокрема: сприйняття, уяви, пам'яті, уваги, рухової сфери, формування потреб, мотивів поведінки і системи цінностей.

На старшому етапі навчання мови учні повинні в повному обсязі оволодіти структурою навчальної діяльності та всіма необхідними для її реалізації навчальними діями і вміннями. На цьому етапі у старшокласників має бути сформована не лише здатність до рефлексії своєї навчальної діяльності в усіх її компонентах, але й здатність до рефлексії своїх власних здібностей і можливостей використовувати мову як засіб комунікації. У старшій школі особливого значення набуває формування особистості учня як активного суб'єкта власної навчальної діяльності з оволодіння мови. Випускник школи повинен володіти знаннями з мови, що складають цілісну картину світу, а також мати необхідні навички й уміння здійснювати різні види діяльності. Він має бути готовим до міжособистісної та міжкультурної співпраці і в межах своєї країни, і на міжнародному рівні.

Особливістю профільного навчання є застосування низки нових інформаційних технологій. Ставляться завдання комплексного використання технічних засобів навчання, переходу від репродуктивних форм навчальної діяльності до самостійних, пошуково-дослідницьких видів роботи, перенесення акценту на аналітичний компонент навчальної діяльності, формування комунікативної культури учнів і розвиток умінь роботи з різними типами інформації тощо. Виходячи з того, що профільне навчання – це засіб диференціації та індивідуалізації учнів, воно (профільне навчання) вимагає реалізації особистісно орієнтованого підходу в навчальному процесі, при якому кожен старшокласник може вибудовувати індивідуальний освітній шлях, або особистий професійний план за умови створення необхідних умов для його навчання відповідно до професійних інтересів завдяки особливій структурі, змістові й організації навчального процесу. Це зобов'язує вчителів орієнтувати навчальний процес не лише на засвоєння учнями певних знань, але й на розвиток їхніх пізнавальних здібностей.

Розвиток мов національних меншин є важливим фактором культурного взаємозбагачення, розвитку громадянського взаєморозуміння і консолідації громадян в умовах полікультурної ситуації в Україні.

Навчальна програма з предмету «Польська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою для 10-11 класів (рівень профілю)» розроблена на основі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти з урахуванням Державного стандарту початкової загальної освіти і відповідно до положень «Концепції Нової української школи».

Метою вивчення польської мови є формування в учнів комунікативної компетентності, шляхом засвоєння доступного і необхідного обсягу знань, опанування всіх видів мовленнєвої діяльності та набуття певного соціального досвіду; мова сприяє розвитку освіченої особистості, яка поєднує в собі творчий потенціал до навчання, ініціативність до саморозвитку та самонавчання в умовах змін та викликів, може ідентифікувати себе як важливу і відповідальну складову українського суспільства.

Навчання польської мови на рівні профілю передбачає надання учням самостійності, розширення та поглиблення здобутих знань, удосконалення вмінь та навичок з використання мови, як важливого інструменту допрофесійної підготовки, подальшого інтелектуального, творчого і морального саморозвитку; поглиблення мовної і мовленнєвої компетенцій учнів 10-11 класів, зокрема, узагальнення, систематизація знань і вмінь зі стилістики мови й мовлення, культури мовлення, розвиток комунікативних, організаційно-діяльнісних і правописних умінь і навичок. Оскільки їх зміст становлять лінгвістичні дисципліни, предметом вивчення яких є мовлення, то ознайомлення з ними проводиться на основі об'єднання мовленнєвої і мовної змістових ліній. Стилїстика розглядає різновиди мови, зумовлені сферою і метою спілкування, а також мовні засоби, що мають додаткове стилістичне забарвлення. У зв'язку з цим існують два основні напрями в сучасній методиці стилістики: стилістика мови (практична), яка вивчає стилістичне забарвлення мовних засобів, і стилістика мовлення (функціональна), що вивчає структуру стилю.

Навчальна програма з предмету «Польська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою для 10-11 класів (рівень профілю)» полягає у виробленні в учнів мовленнєвих (комунікативних) умінь і навичок для майбутньої освітньої та суспільної діяльності. Такі уміння стануть навичками лише за умов належних знань фонетичної, лексичної та граматичної систем польської мови, їх особливостей у порівнянні зі знаннями з української мови. Мова розглядається як засіб спілкування, джерело інформації про мовний світ та його розмаїття, формування екологічних, громадянських, здоров'язбережувальних, підприємницьких, фінансово-економічних компетенцій, як засіб самореалізації особистості.

Навчальна програма передбачає такі поширені завдання для формування мовних, мовленнєвих компетенцій:

- сприяння підвищенню мотивації знань з польської мови та вдосконалення теоретичних, практичних тем

- у зіставленні зі знаннями з української мови як державної мови України;
- формування комунікативної, мовної, мовленнєвої, предметної, прагматичної, соціокультурної компетентності учнів;

- розкриття краси і багатства польської мови, її функціональних образно-виражальних та емоційно-естетичних можливостей;

- створення умов для практичного засвоєння учнями основних мовних понять, їх стилістичних правил;

- формування в учнів умінь користуватися засобами польської мови у різних мовленнєвих ситуаціях відповідно до мети спілкування;

- уміння адекватно використовувати досвід, набутий при вивченні польської мови, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння державною мовою;

- виховання у учнів почуття національної свідомості;
- формування цілісних світоглядних уявлень, духовного світу учнів на основі загальнолюдських та етнічних ціннісних орієнтирів, шляхом залучення до культурних надбань польського та українського народів та людства.

Практичне інтегрування цих компетентностей залежить від активної та відповідальної діяльності тріади: школа, родина, суспільство. В програмі пропонується для учнів формування наступних практичних умінь та навичок:

- критичного мислення;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- здатності співпрацювати в команді;
- креативності;
- пошуку та аналізу інформації;
- уміння конструктивно управляти емоціями, застосувати емоційний інтелект;
- здатності логічно обґрунтувати позицію, досліджувати;
- уміння висловлювати думки усно та письмово, у формі презентації та публічного виступу;
- функціонального читання та ефективної комунікації. Вивчення польської мови сприяє ефективному забезпеченню виконання Державного стандарту базової та загальної середньої освіти. Зміст програми взаємопов'язаний змістовними лініями: мовленнєвою; мовною; соціокультурною; діяльнісною.

Програма «Польська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою для 10-11 класів (рівень профілю)» реалізує через вищевказані змістові лінії такі наскрізні теми: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність», спрямовані на формування в учнів здатності застосувати знання і уміння у реальних життєвих ситуаціях через

використання міжпредметних зв'язків та реалізацію виховного та наукового потенціалу.

Мовленнєва змістова лінія передбачає засвоєння мовленнєвознавчих понять, на основі яких формуються вміння й навички в різних видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, читанні, говорінні, письмі. Необхідно засвоїти зміст понять мова і мовлення, адресат і адресант мовлення, стиль і тип мовлення, монолог і діалог (полілог), мовний етикет. Значну увагу необхідно приділяти розвитку усного мовлення учнів, особливо діалогічного, як найбільш поширеного у мовленнєвій практиці, підвищенню культури мовлення учнів, їх стилістичній вправності. Орфографічні та пунктуаційні норми передбачають систематичне розосереджене удосконалення правописної грамотності учнів.

Мовна змістова лінія визначає основоположні питання фонетики, лексикології і фразеології, будови слова та словотвору, морфології й синтаксису, орфографії і пунктуації. Ця змістова лінія орієнтує учнів на удосконалення знань мовної системи – інструментарію формування мовної, мовленнєвої, комунікативної компетентності.

Соціокультурна змістова лінія ґрунтується на розумінні мови як носія культурних цінностей, основи становлення людини. У змісті практичних завдань і вправ учень набуває знань про історію, розвиток подій, легендарних героїв польського народу. Приділяється багато уваги традиціям та звичаям, етнографії та культурі, у т.ч. у порівнянні з українською культурою. Відтак, розкриваються позитивні риси польського народу: шанобливість, скромність, доброта, повага до праці, до матері, необхідність збереження краси природи та взаємозв'язків між людьми. Реалізація цього аспекту навчальної діяльності підпорядкована вихованню громадянина незалежної України.

Діяльнісна змістова лінія визначає найважливіші загально навчальні вміння й навички, що забезпечують інтелектуальну, пізнавальну, творчу діяльність учнів.

Заняття з мови мають сприяти розвитку логічного мислення учнів, набуттю вмінь зіставляти, порівнювати, аналізувати та узагальнювати мовні явища;

наводити приклади, доводити їх доречність; складати план, тези виступу, оформляти ділові папери (автобіографію, протокол, резюме, доручення, оголошення); творити окремі тексти публіцистичних жанрів (замітку, репортаж, повідомлення); знати правила ведення диспуту.

Морально-естетичний аспект у процесі навчання мови передбачає вплив на учнів за допомогою текстів, які розвивають загальнолюдські почуття: доброти, милосердя, співчутливості, патріотизму, бережливого ставлення до природи, поваги до старших, турботи про молодь тощо.

Програма ґрунтується на реалізації сучасних освітніх технологій, сприяє розвитку розумових здібностей, пізнавальної активності, самостійності, формуванню комунікативної компетенції сучасних учнів у відповідності до вимог часу.

В розділі «Соціокультурна змістова лінія» подано наскрізні теми: «Здоров'я і безпека», «Громадянська активність», «Підприємливість і фінансова грамотність», «Сталий розвиток і екологічна грамотність».

Творчий вчитель має можливість використати не тільки загальні наскрізні теми, а ще й підтеми, специфічні мікротеми під час виконання різних вправ. Наприклад, усні чи письмові міні тексти у 10 класі: «Україна і Польща – європейські держави», «Обов'язки громадянина України», «Дбаємо про природу», «Сімейні традиції», «Здоровий спосіб життя» у 11 класі: «Конституція України – основний закон держави », «Вибір майбутньої професії», «Туризм і спорт», «Толерантність сучасної людини» тощо.

У програмі подано орієнтовний розподіл годин, за бажанням, учитель може вносити зміни в розподіл навчального матеріалу з урахуванням умов роботи з класом.

Цілі та завдання Програми

Сучасна Європа переживає нові періоди своєї історії; поточні умови в цьому новому європейському співтоваристві з усіх сфер життя людини вимагають якісно іншого підходу. Освіта, звичайно, не є винятком, а саме вона є тим галуззю, яка найбільше відчуває нові сучасні виклики. Україна і Польща, завдяки своєму сусідству, завжди повинні бути готовими до діалогу, а діалог, як відомо, відбувається перш за все за допомогою мовних знань.

Курс польської мови в середній школі сприяє процесу формування гуманістичної світогляду нового європейця, а також формуванню його моральних і естетичних цінностей; розширенню пізнавально-культурних інтересів учнів, вихованню у громадян України почуття поваги до традицій свого народу та толерантності до традицій інших народів.

У програму для 10-11 класів було введено профільне навчання, метою якого є забезпечення рівних можливостей для учнів отримувати профільну освіту, її поглиблення, розширення і спрямування. Профільне навчання сприяє формуванню у молоді навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пізнавальної діяльності, розвитку їх інтелектуальних, творчих, моральних, соціальних якостей.

Основною метою навчання польської мови у філологічному напрямку в 10-11 класах є ознайомлення учнів з принципами літературної мови як засобу спілкування, розвиток логічного мислення на основі граматичних понять та мови як засобу пізнання.

Цю мету можна досягти за допомогою наступних орієнтирів:

- формування постійної мотивації до вивчення польської мови, виховання почуття краси і виразності рідного слова, поваги до державної мови та інших мов;
- розвиток мовних компетенцій шляхом збагачення словникового запасу учнів, розвитку граматичної структури мови;

- вдосконалення здібностей та навичок у всіх сферах мовленнєвої діяльності та різних сферах комунікації, оволодіння культурою мовної гігієни, дискусій та критичного мислення.
- формування мовленнєвої компетенції, яка включає знання про мовну систему та основні вміння (лексичні, граматичні, стилістичні, орфографічні та синтаксичні);
- досягнення комунікативної та соціокультурної компетенції, що дозволяє встановлювати та підтримувати необхідні взаємини в процесі спілкування з іншими людьми.

Зміст сучасного курсу польської мови, теоретичних знань про мову та мовлення, а також норм мови сприяє виконанню зазначених завдань.

Програма викладання польської мови також сприяє розвитку логічного мислення учнів. Під час навчання вони здобувають навички аналізу, порівняння, узагальнення мовних фактів, вони також навчаються наводити відповідні приклади, докази, робити висновки; вибирати та систематизувати матеріал відповідно до теми та основної думки висловлювання, складати план свого висловлювання та тези до нього; будувати логічні висловлювання; готувати конспекти. У процесі викладання польської мови учні опановують загальні навички; самостійно здобувають знання, працюють зі шкільною літературою, словниками, посібниками, контролюють свою мову.

Програма втілює вимогу щодо пов'язаності викладання польської мови з життям, з мовленнєвою практикою учнів. Необхідно виховувати в учнів звички і навички, необхідні для життя, для майбутньої практичної діяльності. Важливим є вдосконалення навичок у всіх мовних аспектах, оволодіння мовною культурою, риторикою, самостійним критичним мисленням, проведенням та участю в дискусіях; для цього необхідно добре оволодіти знаннями про мовну систему, володіти основними вміннями у галузі лексики, граматики, стилістики, орфографії, синтаксису.

До обсягу програми також входить розвиток логічного мислення учнів, вміння аналізувати, порівнювати факти, наводити докази, приклади,

узагальнення, вміння робити висновки, вибір відповідного матеріалу для складання власних висловлювань, підготовки конспектів, тез, доповідей, планів.

Учні повинні розвивати свої навички у складанні діалогів та монологів (усних і писемних), складати висловлювання на основі власного життєвого досвіду, писати есе на науково-публіцистичні та художні теми, складати твори-роздуми на морально-етичні теми, писати статті до газет, що ґрунтуються на роздумах про поведінку людини, складати усні або письмові висловлювання на основі наукових текстів, добирати бібліографію, складати документи тощо.

Ці навички базуються на знаннях, отриманих у середніх класах. Зрозуміло, що учні володіють мовою на іншому рівні: складання плану не повинно бути проблемою для них. Описи (місцевості, вулиці, міста, культурних пам'яток), власні враження на основі зображення стають більш багатими і цікавішими порівняно з середніми класами. Те саме стосується складання конспектів або доповідей.

У програму введено нові розділи (стилістика, риторика), які сприяють творчому розвитку учнів, спрямовані на індивідуальну свідомість та мотивацію до вивчення польської мови.

У програмі вказано рекомендовану кількість годин на вивчення розділів та тем. На початку кожного класу наведено загальну кількість годин, резервні години та години, які вчитель може використовувати на свій розсуд. Розвиток творчих здібностей учнів та спрямованість на особистість, індивідуальний підхід до навчання є одним з основних принципів роботи. Структура програми відповідає Державним Стандартам.

Від автора

10 К Л А С

(140 годин на рік; 4 години — на тиждень;

4 години — контрольні роботи; 4 години — резерв)

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо загальноосвітньої підготовки учнів
1	2
<p style="text-align: center;">Вступ</p> <p>Людська мова як предмет стилістики і культури.</p> <p>Стилiстика i її пiдроздiли: стилiстика мови (практична) i стилiстика мовлення (функціональна), їх різноманітність.</p> <p>Два рівні володіння польською літературною мовою: правильне мовлення (норми літературної мови) і комунікативно-цільове мовлення (зміст, логіка, багатство, точність, виразність). Синоніміка як базове поняття стилістики і культури мовлення. Стилiстична норма i стилiстичні помилки. (3 год.)</p> <p>Практична стилістика і культура мови. Стилiстичні засоби фонетики. Загальна характеристика фонетичної будови польської мови.</p> <p>Норми вимови. Вимова дзвінких і глухих, голосних і приголосних, носових і ротових звуків. (5 год.)</p> <p>Правопис.</p> <p>Позначення на письмі голосних і носових звуків; правопис складних приголосних і голосних звуків; дифтонгів, заміна голосних і приголосних у корені слова; правопис слів іноземного походження. (4 год.)</p> <p>Культура усного мовлення.</p> <p>Правильна вимова звуків польської мови, носових звуків; голосних, приголосних; правильне наголошування. (5 год.)</p> <p>Стилiстичні засоби лексикології та фразеології.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє практичну і функціональну стилістику; - стилістичні засоби фонетики, лексики і фразеології, утворення слів; нормативне мовлення і спілкування; норми польської літературної мови; значення вивчених термінів; - визначає, які властивості мовлення визначає стилістика, а які - культура мови; нормативне і ненормативне використання мовних засобів у текстах усного мовлення різного стилю; виявляє стилістичні помилки. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дотримується правильної вимови в польській мові; - виявляє та виправляє фонетичні помилки у мовленні; - правильно пише слова відповідно до граматичних правил; - виявляє та виправляє орфографічні помилки у власному мовленні та у мовленні інших осіб.

Слово та його лексичне значення.

Стилістично нейтральна лексика; емоційні та експресивні засоби, які надають мовленню певні стилістичні відтінки (ніжні, іронічні, урочисті та інше). **(6 год.)**

Повсякденна лексика; професійна, наукова та офіційна лексика, народні слова, архаїзми, запозичені слова, неологізми та їх стилістична функція. **(5 год.)**

Лексико-стилістичні синоніми та їх види (перифрази, контекстуальні синоніми; переносне значення слів; порівняння, метафори, епітети, метонімія, синекдоха, персоніфікація, гіпербола, алегорія. Антоніми. Пароніми. Фразеологізми, багатозначність, синоніміка та антоніміка фразеологізмів. **(5 год.)**

Культура усного мовлення.

Лексичні норми: використання слів у відповідному значенні та правильне використання згідно зі змістом у словосполученнях та реченнях. Уникати безглузлого використання емоційно-забарвлених слів, непотрібних народних, говіркових, запозичених слів та анахронізмів. Не використовувати непотрібні пароніми в усній мові. **(6 год.)**

Словотвірні стилістичні засоби.

Стилістичне забарвлення значущих частини слова: префіксів та суфіксів. Стилістична синоніміка морфем. **(5 год.)**

Правопис. Найважливіші правила правопису у корені слова, правопис префіксів та суфіксів. **(5 год.)**

Культура усного мовлення. Норми словотворення - правильне утворення слів. **(5 год.)**

Учень:

-обґрунтовує роль використання у тексті стилістичних, лексичних та фразеологічних засобів мови та їх стилістичну функцію;
-розрізняє лексичні та фразеологічні синоніми;
правильно замінює синоніми;
-впізнає тропи та обґрунтовує їх роль та необхідність використання у текстах різних стилів;
-дотримується лексичних норм польської літературної мови.

Учень:

— розрізняє стилістичні відтінки словотворчих засобів мови;
словотворчі синоніми;
— визначає їх стилістичну функцію;
— дотримується словотворчих норм польської літературної мови у своїй усній мові та мові інших осіб;
— використовує правильно та вміло різні варіанти фонетичних, лексичних, фразеологічних, словотворчих засобів мови у своїй

Види робіт.

Сприйняття (усвідомлення) чужої усної мови. Розуміння тексту на слух діалогічного та монологічного характерів різних стилів і жанрів усної мови.

Читання мовчки тексту діалогічного та монологічного характеру різних стилів і жанрів усної мови.

Різновиди читання (ознайомче, навчальне, оглядове). **(16 год.)**

усній та писемній мові з урахуванням стилістичної функції та емоційно-експресивного відтінку цих засобів; слів у відповідному значенні, граматичних форм і синтаксичних конструкцій;

— дотримується норм правильної вимови та наголошення;

— правильно пише слова зі складними коренями, префіксами та суфіксами;

— виявляє та виправляє стилістичні помилки, що стосуються неправильного використання фонетичних, лексичних, фразеологічних та словотворчих засобів мови у своєму мовленні та мовленні інших осіб.

Учень:

-розуміє фактичний зміст прослуханого тексту (час читання художніх текстів - 9-10 хвилин, текстів іншого стилю - 8-9 хвилин), правильно сприймаючи його основну думку, характеристики побудови та мовної форми;

— користується різними типами розуміння прослуханого тексту;

— визначає своє ставлення до змісту тексту;

— формулює висновки щодо розуміння тексту;

— читає мовчки невідомі тексти різних типів, стилів і жанрів зі швидкістю 150-300 слів за 1 хвилину;

— розуміє текст, характеристики структури та мовної форми тривалого й складнішого, ніж у попередніх класах;

— використовує різні типи читання (ознайомлювальне, навчальне, оглядове);

Відтворення готового тексту.

Переказ (навчальний й контрольний).

Усне мовлення: докладний переказ художнього тексту з творчим завданням (висловлення власної думки щодо подій, персонажів і т. д.).

Писемне мовлення: докладний переказ публіцистичного тексту з творчим завданням (висловлення власної думки щодо подій, персонажів, їх поведінки і т. д.).

Конспект як вид короткого переказу прослуханого мовлення. Конспект прочитаного тексту (художнього твору, публіцистичних та науково-популярних статей).

Тематичні нотатки, план (розгорнутий), тези. **(15 год.)**

Побудова власних висловлювань.

Усне мовлення (діалог). Розмова (діалог) як форма комунікації між двома або більше особами, самостійне визначення теми та змісту розмови. **(12 год.)**

— ставить самостійно питання під час читання;

— оцінює прочитаний текст, висловлюючи власну думку.

Учень:

-докладно переказує текст художнього, наукового чи публіцистичного стилю на 350-400 слів за самостійно складеним планом (усно і письмово), підпорядковуючи висловлювання темі та основній думці, враховуючи комунікативне завдання, композицію, мовні та стилістичні особливості автора;

— складає конспект, тези прочитаного тексту, складає тематичні нотатки;

— оцінює текст з точки зору його змісту, побудови, ідеї та мовної форми;

— редагує написаний текст, враховуючи вимоги щодо мовлення.

Учень:

-самостійно визначає тему розмови і її зміст;

— обирає цікаві, переконливі аргументи, щоб захищати свою думку, включаючи ті, які взято з власного життєвого досвіду;

— вміє вести розмову, демонструючи певний рівень майстерності в її ході (точність висловлювання, логіку, виразність, розумність, креативність);

— висловлює власну думку щодо обговорюваної теми, змінює свою думку у разі незаперечних аргументів іншої особи;

— використовує правила мовної етики;

— дотримується норм польської літературної мови;

Монологічне мовлення

Говоріння: виступ на зборах, семінарі (підготовлений та непідготовлений).

Письмо: рецензія в публіцистичному стилі.

Стаття до газети на морально-етичну тему.

Бібліографія. Записка.

Офіційні документи: звіт про виконану роботу.

Субсидія. Ваучер. Приватизаційний сертифікат, фінансова ідентифікаційна картка, ідентифікаційний код (загальне ознайомлення).

(14 годин)

— оцінює текст з точки зору його змісту, побудови, ідеї та мовного оформлення;

— розрізняє зміст, структуру та сферу використання виділених у програмі видів усного мовлення та мови офіційних документів.

Учень:

— готує та виголошує виступи на зборах та семінарах;

— складає рецензію на художню творчість, статтю до газети, бібліографію, записку; розгляд

творчого завдання в короткому викладі, звіт про виконану роботу;

— використовує стилі та типи усного мовлення відповідно до ситуації

розмови, підбирає мовні засоби відповідно до вислову, стилю та жанру усного мовлення;

— контролює результати усного мовлення, корегує мову під час висловлювання, з урахуванням ситуації слухача;

— редагує написаний текст відповідно до вимог, що стосуються усного мовлення;

— оцінює текст з точки зору його змісту, структури, ідеї та мовної форми.

Міжпредметні зв'язки.

Дискусійний виступ на літературну тему (література), план, що складається з цитат, літературно-критичних тез, статей, підручників (література, історія, географія та інше). **(10 год.)**

Повторення наприкінці навчального року. **(6 год.)**

Соціокультурна лінія

Україна та Польща - європейські країни. Державна мова. Польська мова в Україні. Державні символи України та Польщі. Подорож до Польщі. Україна та Польща - спільне минуле, спільне майбутнє. Преса, радіо і телебачення - вікно у світ. Ми дбаємо про природу. Фауна та флора України та Польщі. Найважливіші релігійні свята. Сім'я. Сімейні традиції. Я - учень. Школа в моєму житті. Найвеличніші польські та українські письменники. Відвідую бібліотеку. Ввічливість належить усім. Слова ввічливості. Вільний час. Спорт у моєму житті. Здоровий спосіб життя.

11 К Л А С

(140 годин на рік; 4 години — на тиждень;

4 години — контрольні роботи; 4 години — резерв)

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо загальноосвітньої підготовки учнів
1	2
<p>Повторення вивченого матеріалу у 10-му класі. Стилістика як розділ мовознавства. Практична стилістика. Фонетичні, лексичні, фразеологічні, словотворчі засоби стилістики. Культура мови. Норми літературної мови як основні засади правильної мови. (3 години)</p> <p>Практична стилістика та культура мови. Морфологічні засоби стилістики. Стилістичне забарвлення понять та граматичних форм. Поняття роду й числа. Власні та загальні іменники. Ступені порівняння. Короткі та повні форми. (3 години) Займенники. Культура мови: синоніміка займенникових форм: неозначених, присвійних, вказівних; вказівні займенники та прикметники; опускання особових займенників; зловживання займенниками. (5 годин)</p> <p>Синоніміка дієприкметників: дасприкметниковий зворот і підрядне речення. Синоніміка прислівникових зворотів: сполучення з прислівниковим зворотом і підрядне речення. (3 години)</p> <p>Письмо: використання великої літери у власних іменах, лапки у власних іменах. Письмо складених прикметників. Частка "не", "щоб" з</p>	<p>Учень: -розрізняє практичну стилістику; -фонетичні, лексичні, фразеологічні, словотворчі, морфологічні та синтаксичні засоби стилістики; -розрізняє значення вивчених термінів, їх роль у стилістиці та культурі мови.</p> <p>Учень: -знаходить у тексті стилістичні відтінки граматичних форм; -визначає їх роль та необхідність використання у тексті; -розрізняє морфологічні синоніми, розуміє їх стилістичну функцію; -використовує синоніміку займенникових та прикметникових форм, конструкцій з дієприкметниковими зворотами, прислівниками з підрядними реченнями з метою підсилення стилістичного виразності.</p> <p>-правильно записує слова відповідно до правил орфографії;</p>

різними частинами мови. Правопис суфіксів прикметників.

Письмо "-вський", "-ливий" у прислівникових зворотах. Письмо займенників. Письмо складених прислівників.

Розділові знаки при виділених другорядних членах речення. (3 години)

Стилістика односкладного речення.

Види односкладних речень.

Культура мови.

Синоніміка:

- а) розвинених і нерозвинених речень;
- б) повних речень і неповних речень;
- в) безособових речень і речень з підметом;
- г) речень і еквівалента речення;
- д) інверсія замість нормального порядку слів у реченні.

Письмо. Розділові знаки в одиночному реченні. (5 годин)

Стилістика складного речення.

Семантичні відношення між односкладними реченнями, що утворюють складене речення.

Культура мови.

Синоніміка:

- а) рівновеликих складених і підрядних складених речень;
- б) складених рівновеликих безсполучникових і сполучникових;
- в) підрядних складених і одиночних речень з прикметниковим або прислівниковим зворотом;
- г) синоніміка сполучників, що з'єднують складені речення.

-використовує відповідні розділові знаки в складнопідрядних реченнях;
-виявляє помилки і виправляє їх.

Учень:

-розрізняє відтінки значень окремих речень;
знаходить у тексті стилістичні засоби в односкладному реченні;
-визначає їх роль і необхідність використання в тексті;
-здійснює заміну нейтральних мовних засобів стилістики на засоби з певним стилістичним відтінком і навпаки;
-розрізняє синтаксичну синонімію, визначає її стилістичну функцію.

-правильно ставить розділові знаки в односкладному реченні та обґрунтовує їх використання.

Учень:

— знаходить стилістичні засоби в складному реченні;
— визначає їх роль та необхідність використання в тексті;
— розрізняє синтаксичні синоніми та визначає їх стилістичну функцію;
— правильно замінює складні речення реченням з прикметниковим або прислівниковим зворотом, щоб підкреслити певне стилістичне значення.

Письмо:
розділові знаки в складеному реченні.
(5 годин)

Стилістика речень різних способів висловлювання чужих слів.

Пряма та непряма мова, її призначення та граматики-значеннєві властивості. (4 години)

Синоніміка речень з незалежною мовою, реплік у діалозі та непрямій мові. (3 години)

Письмо. Розділові знаки в незалежній мові та в діалозі. (3 години)

Функціональна стилістика і культура мови.

Усне мовлення як предмет стилістики і культури мови. Розмовна і книжкова мова, їх відношення і характеристики. (2 години)

Поняття стилю усної мови і позамовні характеристики (умови і мета розмови) та мовні характеристики.

Стилі усного мовлення:
офіційний, науковий і офіційно-діловий, інформативно-побутовий, розмовний, художній.

Зміст і структура текстів кожного стилю.

(3 години)

Культура мови. Коректне усне мовлення і комунікативно-цільове.

- правильно використовує пунктуаційні знаки у складеному реченні.

Учень:

— виявляє в стилістично забарвлених реченнях різні типи вираження чужих слів;

— визначає їх роль та необхідність використання в тексті;

— визначає стилістичну роль слів автора в реченнях з незалежним мовленням;

— використовує правильні граматичні форми морфології та пунктуаційні засоби для підкреслення їх стилістичних функцій;

— виявляє та виправляє помилки в неправильному виборі стилістичних засобів;

— правильно використовує пунктуаційні знаки у незалежному мовленні та в діалозі, обґрунтовуючи їх використання.

Учень:

— розрізняє функціональний об'єкт стилістики та завдання, пов'язані з культурою усного мовлення; властивості розмовної та літературної мови, стилі усного мовлення, їх мовні засоби, вимоги до усного мовлення; значення вивчених термінів;

— вміє визначити правильну та комунікативну усну мову, нормативну та ненормативну використання мовних засобів;

— аналізує тексти усних стилів мовлення з точки зору їх змісту, логіки, багатства, зрозумілості та цільового спрямування;

— складає власні усні та письмові висловлювання різних стилів, дотримуючись принципів красномовства;

Вимоги до гарного усного мовлення (зміст, логіка, багатство і різноманітність, точність, виразність) і їх основні ознаки (на практиці).
(2 години)

Види робіт.

Розуміння на слух текстів у формі діалогу і монологу різних стилів і жанрів.

Різнманітні форми розуміння на слух (загальні, пізнавальні, критичні).
(5 годин)

Читання мовчки з діалогом та монологом різних стилів.

Різні типи тихого читання (загальне, оглядове, пізнавальне). **(2 години)**

— знаходить і виправляє помилки, пов'язані з неправильним використанням мовних засобів, порушенням логічності, чіткості та виразності; з неправильним використанням слів і монотонністю синтаксичних конструкцій, а також неправильним лексичним вибором.

Учень:

— розуміє зміст висловлювань (художні тексти тривалістю 10–11 хвилин, тексти іншого стилю тривалістю 9–10 хвилин);

— розуміє основну думку, структуру тексту та мовну форму;

— використовує різні форми розуміння тексту на слух залежно від ситуації; — робить записи про те, що почув;

— визначає своє ставлення до змісту, робить висновки;

— читає мовчки відповідні за віком тексти різних стилів, зі швидкістю від 160 до 330 слів на хвилину;

— розуміє зміст, особливості будови та мовної форми складніших текстів, ніж у попередніх класах;

— робить записи (план, тези, конспект) під час читання;

— вміє самостійно поставити питання під час читання;

— оцінює прочитаний текст, висловлює власну думку.

**Відтворення тексту. Переказ
(навчальний та контрольний).**

Говоріння. Детальний переказ тексту у публіцистичному стилі з творчим завданням (висловлення власної думки щодо подій, персонажів, їхньої поведінки тощо).

Письмо. Детальний й стислий переказ текстів художнього та публіцистичного стилів з творчим завданням (висловлення власної думки щодо подій, персонажів, їхньої поведінки тощо). **(5 годин)**

**Створення власних висловлювань.
Діалог.**

Учень:

— переказує точно і конкретно прослуханий або прочитаний текст художнього, наукового або публіцистичного стилю з метою точного стислого викладу на 350–450 слів, конкретно — удвічі більше за самостійно складеним стислим планом (усно і письмово), згадуючи про тему, головну думку тексту, його комунікативність, дотримуючись відповідної композиції, стилістичних особливостей та пам'ятаючи про задуми автора;
— оцінює текст з точки зору його змісту, задуму та мовної форми;
— редагує написаний текст, враховуючи вимоги щодо тексту.

Учень:

— складає і відтворює діалог відповідно до запропонованої ситуації;
- діалог — обмін думками, враженнями;
— самостійно визначає тему діалогу і його зміст;
— висловлює свою думку, вибираючи цікаві, переконливі аргументи, змінює свою думку у разі неспростовних аргументів інших осіб;
— дотримується норм польської літературної мови, пам'ятає про мовний етикет ;
— оцінює текст з точки зору його

<p>Монолог (вправи та контрольні завдання).</p> <p>Мовлення. Розгорнуте висловлювання на уроці (на іспиті) у науковому стилі. Доповідь на тему, пов'язану з наукою в певному предметі у науковому стилі.</p> <p>Письмо. Публіцистична стаття з дискусійним характером. Есе - портрет у публіцистичному стилі. Доповідь на тему з науковим предметом (включаючи науково-популярну літературу).</p> <p>Службові документи. Офіційний лист. Акт. Протокол. (7 годин).</p>	<p>змісту, форми, задуму та мовної форми.</p> <p>Учень: — готує розгорнуте усне висловлювання на уроці (на іспиті), читання та доповідь на тему, пов'язану з предметом, який вивчає; — пише статтю до газети, портрет-есе, роздум відповідно до творчих завдань стислого викладу; — складає офіційний лист, акт, протокол; — контролює результати мовної діяльності, виправляє мову у процесі висловлювання, зважаючи на реакцію слухачів; — редагує написане, пам'ятаючи про вимоги щодо говоріння та комунікації у розмові.</p>
<p align="center">Міжпредметні зв'язки</p> <p>Виступ дискусійного характеру на тему літератури, літературно-критичних тез статей, підручників з літератури, історії, географії тощо (5 годин). Повторення вивченого наприкінці року (3 години).</p>	
<p>Проект учнівський щодо вдосконалення власної мови.</p> <p>Проведення діагностичних робіт, їх аналіз та на основі цього визначення індивідуальних проектів з метою вдосконалення мови учнів. Проведення контрольних робіт для оцінки результатів виконання індивідуальних проектів. (3 години)</p>	<p>Учень: — аналізує результати контрольних робіт; — розробляє проект для поглиблення власних мовних та усних навичок, усунення виявлених недоліків; — самостійно виконує опрацьований текст.</p>

Риторика.

Вступ.

Загальні відомості про появу та розвиток риторики як мистецтва красномовства.

Історія красномовства.

Мистецтво ораторства у давньому світі.

Видатні мовці давньої Греції: Сократ, Платон, Демосфен.

Риторика Арістотеля як посібник з красномовства.

Риторика давнього Риму: Цицерон як один з найдавніших мовців світу і теоретик красномовства.

Принципи мистецтва ораторства.

Види красномовства у давньому світі: урочисте, судове мовлення, соціально-політичне красномовство та його особливості.

Академічне красномовство, його види (наукове, науково-популярне, дидактичне) та особливості.

Судове красномовство, особливості промови обвинувачуючого та захисника. Церковне красномовство, його види та характеристики.

(10 годин)

Соціально-побутове красномовство, його види (ювілейні, вітання, тост).

Особливості повсякденного красномовства.

Види ораторського мистецтва залежно від мети: інформативне, переконливе, розважальне.

Публічний монолог і публічний діалог. Полеміка. Дискусія. **(8 годин)**

Учень:

— вивчає історичні відомості про риторику, про найвидатніших ораторів;

- знає види ораторського мистецтва, розуміє вимоги до особи, яка виступає;

- знає про предмет і завдання риторики;

- знає методіку виступу, способи встановлення і підтримки контакту з аудиторією;

-розрізняє типи ораторського мистецтва за ціллю висловлювання;

-аналізує майстерність ораторського мистецтва великих ораторів давньої Греції, Риму, Європи, України, аналізує структуру риторичної промови;

-пояснює їхні погляди на теорію красномовства;

-характеризує особливості класифікації різних видів промов теоретиків античного світу та сучасної риторики;

-може визначити жанрову класифікацію промови відповідно до її типу.

Підготовка виступу

Вимоги до виступаючого. Вибір теми. Залежність між темою, жанром, ідеєю та цілями (інформування, переконання, заклик до дії) та аудиторією, виділеного на виступ часу.

Вибір матеріалу та його систематизація.

Складання бібліографії. Робота з джерелами інформації. Тип запису зібраного матеріалу (докладний запис виступу, його конспект, тези, докладний план, короткий план). Композиція промови. Особливості побудови промови, основна частина, закінчення. Вибір аргументів та способів активізації мислення та емоційно-почуттєвої атмосфери аудиторії.

Вибір мовних засобів залежно від мети та адресата промови. Мовні засоби побудови тексту промови. Вдосконалення промови з точки зору мовної культури (логіка, змістовність, багатство, аргументація, чіткість, точність, правильність). **Роль репетиції** під час підготовки усної промови.

Запам'ятовування тексту (вимовляння вголос повторення з елементами навчання, передача промови іншим.
(8 годин)

Виступ з промовою.

Основні способи виступу (читання тексту, виголошення з пам'яті, читання фрагментів; вільна імпровізація; відповіді на запитання, ведення дискусії).

— може визначити тему промови, її тип та мету, залежну від аудиторії, їхнього інтелектуального рівня, віку тощо;

— систематично тренується для вдосконалення своїх навичок та ораторських звичок;

— розвиває загальну культуру;

— підбирає матеріал з урахуванням теми, користується різними джерелами інформації;

— працює з відповідною

літературою, складає бібліографію;

— використовує різні методи запису зібраного матеріалу для підготовки усної промови;

— складає простий або складний план виступу, використовуючи ключові слова та виділяючи його основну думку;

— аналізує структуру виступу та вдосконалює її;

— вибирає найвиразніші мовні засоби;

— редагує підготовлений текст виступу, поліпшуючи його зміст та мовну форму;

— запам'ятовує текст, використовуючи різні методи.

Учень:

— будує власну промову згідно до принципів композиції, використовує оригінальний вступ, правильно формулює тези, підкріплює їх

Використання способу встановлення та підтримки контакту з аудиторією.

Поєднання монологу спікера з розмовою із аудиторією.

Роль першої фрази перед виступом.

Постава, міміка, жести, їх природність відповідно до змісту лекції. Техніка мовлення. Основні критерії оцінки промови:

ефективність промови, інформаційна свіжість, логіка розвитку теми, аргументація основних тез, ілюстрація, контакт з аудиторією, засоби активізації уваги слухачів, поведінка спікера на трибуні і його мова. Культура публічної промови.

Етика, що супроводжує практику ораторської мистецтва (привітання, звернення до слухачів, залучення їх до дискусії, запитання і відповіді).

Особливості колективного виступу.

Дискусія. Полеміка. Правила проведення дискусії. **(6 годин)**

Види робіт.

Слухання і розуміння.

Слухання - розуміння текстів діалогів і монологів різних стилів. Типи запису прослуханого тексту: детальні нотатки, тези, конспект, докладний і лаконічний план. **(5 годин)**

Відтворення тексту.

Чітке вголос читання тексту різного стилю; дотримання фонетичних та інтонаційних норм. **(5 годин)**

переконливими аргументами та ефектно завершує виступ;

— коректно виголошує промову, використовуючи інтонацію для підкреслення найважливішого, дбає про правильну артикуляцію;
— використовує різні способи виступу в залежності від ситуації, намагається налагодити та підтримувати контакт з аудиторією;
— дотримує загальноприйнятих норм поведінки;
— критично оцінює власний виступ.

Учень:

— розуміє зміст вислову (художній текст триває 11-12 хвилин, інші стилі - 10-11 хвилин), розуміє основну думку, структуру та мовну форму;
— використовує різні способи сприйняття тексту, використовує різні способи запису інформації (докладні записи, тези, конспект, детальний і лаконічний план);
— оцінює прослуханий текст, висловлює власну думку.

Учень:

— чітко читає вголос тексти різних стилів, дотримуючись фонетичних та інтонаційних норм;

Переказ тексту (навчальний і контрольний).

Докладне і лаконічне узагальнення текстів різного стилю з творчим завданням (висловлення власної думки щодо подій, персонажів, їх поведінки).

Анотація - лаконічне узагальнення прочитаного тексту. **(5 годин)**

Створення власних висловлювань.
Діалог.

Публічний діалог, побудований відповідно до запропонованої ситуації: діалог-полеміка, діалог-дискусія, самостійне визначення теми та змісту діалогу. **(5 годин)**

Монолог (мотиваційний і контрольний).

Публічний монолог. Виступ під час дискусії (підготовлений і не підготовлений) на соціальні та морально-етичні теми. Вітальна промова. Телефонний розмова як один з видів офіційного мовлення. **(3 години)**

Виступ інформаційно-коментувального характеру. Стаття на морально-етичну тематику.

Офіційні документи.

Резюме. Заява. Довіреність.
Квитанція.
(4 години)

— відтворює з пам'яті окремі фрагменти прочитаного тексту, імпровізує, відповідає на запитання.

Учень:

— докладно і точно стисло переказує прослуханий або прочитаний текст (усно і письмово) обсягом 450–500 слів за самостійно складеним планом, враховуючи тему і основну думку твору, а також відповідну композицію, ідеї автора, мовні і стилістичні особливості; зміст, форму, ідею та мовне оформлення;
— редагує записаний текст відповідно до вимог мовної культури.

— складає полемічний діалог дискусійного характеру відповідно до запропонованої ситуації;
— самостійно визначає тему і зміст діалогу;
— висловлює власну думку, вибираючи переконливі аргументи на захист своєї позиції, використовує свій життєвий досвід, змінює думку у разі незаперечних аргументів інших людей;
— пам'ятає про норми літературної мови та мовної етики;
— оцінює текст з точки зору його змісту, ідеї та мовної форми;
— готує виступ і виголошує його під час дискусії, привітання, коментування певної події, надання інформації;
— проводить офіційні телефонні розмови;
— складає роздуми щодо творчого завдання у вигляді конспекту, складає статтю на морально-етичну тематику, складає заяву, автобіографію, довіреність, квитанцію;

	<ul style="list-style-type: none"> — вибирає мовні засоби залежно від цілей та стилю мовлення; — коригує мову під час мовлення, зважаючи на реакцію слухачів; — редагує текст виступу з точки зору змісту, логіки, багатства мови, аргументації, чіткості, правильності; — пам'ятає про мовний етикет; — оцінює текст з точки зору його змісту, форми та ідеї. — складає нотатки на основі прочитаного тексту; — оцінює текст з точки зору його
<p>Міжпредметні зв'язки.</p> <p>Дискусійний виступ на літературну тему (література), літературно-критичні тези статей, підручників (література, історія, географія і т.д.). Повторення вивченого в кінці навчального року. (3 години)</p>	

Соціокультурна лінія

Європа - наш спільний дім.

Польська та українська мови серед світових мов.

Державні символи України та Польщі.

Конституція України - основний правовий документ.

Права та обов'язки громадян України та Польщі.

Через спільне минуле до спільного майбутнього.

У колі сім'ї.

Найважливіші державні та релігійні свята.

Елементи мови. Мовна етика.

Історія преси.

Мистецтво в житті людини.

У театрі.

Толерантність у сучасному житті.

Збалансоване харчування.

Пишемо листи. Читаємо книги. Чутливість до літературних творів.

Наш клас. Школа в моєму житті.

Вибір майбутньої професії.

Туризм і спорт.

Подорожі вчать.

Ввічливість - не легко і не просто.